

Proč byli uneseni?

Vzdělávací cíl: Žáci pomocí analýzy rozhlasových a textových dokumentů sestaví příběh únosu československých občanů a formulují příčiny únosu.

Klíčová slova: studená válka, dekolonizace, terorismus, příčiny a následky, pátrání

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 POSLECH NAHRÁVEK A PROHLÍŽENÍ GALERIE (5 min.)

Poslech zvukových záznamů, prohlížení fotografií a mapky v galerii.

Žáci se snaží zorientovat v příběhu. Pomocí dobové mapky by si měli vytvořit rámcovou představu o průběhu cesty unesených československých občanů. Prostřednictvím fotografií s dobovými popisky si ujasňují návaznost událostí. Žáci by měli postřehnout, že se unesení vraceli ve dvou skupinách. První se vrátila 1. 7. 1983 a druhá až 23. 6. 1984. Učitel směřuje pozornost žáků k tomu, proč se muži dostali domů s takovým zpožděním.

2 POSLECH NAHRÁVEK A ČTENÍ NOVINOVÝCH TEXTŮ (15 min.)

Poslech zvukových záznamů a zkoumání galerie. Galerie obsahuje faksimile dobových novinových článků, v nichž jsou červeně vyznačeny klíčové pasáže s detailnějšími informacemi o průběhu celé kauzy.

Žáci by měli porozumět časovým posloupnostem mezi jednotlivými událostmi a doplnit mezery v příběhu.

❓ Co Čechoslováci dělali v Angole? ❓ Kdo je unesl a proč? ❓ Proč se o organizaci Unita hovoří jako o „kontrarevolucionářích“? ❓ Jak se v článcích prezentuje role KSČ?

Práce s ideologicky zatíženými texty může učitel prozradit, nakolik jsou jeho žáci schopni zaujmout kritický odstup od pramene.

Učitel může doplnit informace o dekolonizaci Angoly: Portugalsko se dlouho bránilo dekolonizaci, po 14 letech guerillové války získala Angola v roce 1975 nezávislost, k moci se dostala Národní fronta pro osvobození Angoly podporovaná Sověty, UNITA podporovaná USA se snažila situaci zvrátit, vypukla občanská válka, v níž zahynulo přes 500 tisíc lidí. Dnes má Angola téměř 30 milionu obyvatel.

3 ŘAZENÍ PRAMENŮ A VYTVÁŘENÍ PŘÍBĚHU (15 min.)

Žáci seřazují tři nahrávky a jednu fotografii dle časové posloupnosti. V textových polích pod jednotlivými prameny popisují dílčí fáze příběhu unesených.

Pokud mají žáci potíže s určením návazností, může je učitel upozornit, že cvičení obsahuje dataci zdrojů (fotografie na prvním slidu, zvukové záznamy na druhém). První dle časové posloupnosti je Oznámení o zadržení československých občanů v Angole, v němž rozhlas informuje o únosu. Následuje fotografie návratu první skupiny unesených z pražského letiště, pak rozhovor 111 dnů – návrat našich spoluobčanů zadržovaných UNITOU v Angole a konečně reportáž z návratu druhé skupiny Do vlasti se vrátila skupina zbylých 20 občanů zadržovaných organizací UNITA.

4 INTERPRETACE (10 min.)

Žáci odpovídají do textového pole na otázku a shrnoují výsledky pátrání: ? Proč byli uneseni?

V rámci předchozího slidu si žáci uvědomili posloupnost událostí. Vnímají příběh unesených v širších souvislostech, a mohou se tak zaměřit na určení příčin únosu. Mohou zmínit studenou válku. Mocenský tlak SSSR a USA na Angolu vedl k soupeření místních politických skupin, do něhož se „zapletla“ skupina československých odborníků. Proamericky zaměřená UNITA unesla Čechoslováky, aby posílila svou mocenskou pozici v rámci občanské války. Příčinu lze spojit i se začleněním Československa do východního bloku, jehož zahraniční politiku určoval SSSR. Československo tak v Angole hájilo širší zájmy celého bloku. Únos byl důsledkem toho, že se Sovětský svaz snažil dekolonizované africké země začlenit do vlastního mocenského bloku.

Další možnosti zapojení do výkladu:

Učitel může téma únosu a občanské války v Angole využít k reflexi současných problémů Afriky (migrace).

Žáci si mohou uvědomit hlubší historické příčiny nestability regionu. Obdobný aktualizační potenciál nabízí srovnání násilné akce organizace UNITA se současným terorismem.

Bližší informace o situaci v Angole a osudech unesených Čechoslováků nabízí krátká reportáž z pořadu Slavné dny: <https://www.televizeznam.cz/video/slavedny/den-unosu-cechoslovaku-v-angole-12-brezen-152542>